KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z „Tanga”

Grupa A

1. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

2. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

3. (3 pkt) **(1) dziesięć; (2) dwadzieścia pięć; (3) czterdzieści** — po 1 pkt za lukę

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ala czuje, że Artur żeni się z nią dla idei – dla niego ślub to narzędzie odbudowy porządku, a ona sama jest mu potrzebna jako wspólniczka. Ona chce jego samego, jego miłości, zasady są jej obojętne. Zgadza się, bo ma nadzieję, że pod tymi zasadami kryje się uczucie.
Punktacja: Oczekiwanie: Ala chce uczucia i uwagi Artura jako człowieka, a nie ślubu jako elementu programu przywracania form (1 pkt). Powód zgody: nadzieja, że Artur ją pokocha / że za zasadami kryje się uczucie (1 pkt). 2 pkt.

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur chce pozyskać Alę dla swojego planu. Dowodzi, że mężczyźni wykorzystali kryzys norm, żeby nie musieć zabiegać o kobiety, a kobieta bez konwencji nie ma wyboru i jest słabsza. Dlatego kobietom opłaca się powrót do reguł. Ala ma być jego wspólniczką: zgodzić się na prawdziwy ślub z ceremoniałem, który wciągnie rodzinę w formę.
Punktacja: Cel teorii: przekonać Alę, że brak konwencji w erotyce służy mężczyznom, a kobietom odbiera wybór i ochronę; konwencje bronią słabszych (1 pkt). Rola Ali: ma zostać wspólniczką / sojuszniczką i zgodzić się na tradycyjny ślub, od którego zacznie się przywracanie form w rodzinie (1 pkt). 2 pkt.

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur dochodzi do wniosku, że skoro nie ma już w co wierzyć, jedyne, co można stworzyć z niczego, to władza. Uważa, że godzi ona bunt z porządkiem: to bunt „góry przeciwko dołom”. Jej podstawą czyni władzę nad życiem i śmiercią, mówi rodzinie: „Mogę was zabić”, a Edek ma zacząć od wuja Eugeniusza. To myślenie totalitarne: siła zastępuje wartości, a ludzie stają się bydłem do prowadzenia. Artur nie dostrzega, że taka władza należy do tego, kto ma cios – dlatego po jego śmierci przejmuje ją Edek.
Punktacja: Przedstawienie rozumowania: skoro nie ma idei ani norm, z niczego da się stworzyć tylko władzę; władza łączy bunt z porządkiem i usuwa sprzeczności (1 pkt). Wskazanie podstawy tej władzy – możliwości zabijania (Artur mówi wprost: „Mogę was zabić”; Artur zapowiada: „Na początek rozwalimy wujcia”) (1 pkt). Ocena: np. droga do totalitaryzmu, człowiek staje się narzędziem, władza bez idei staje się łupem najsilniejszego, co pokazuje finał z Edkiem (1 pkt). 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur buntował się przeciw domowi, w którym wszystko jest dozwolone i nic nie ma znaczenia – to właśnie „wszystkojedność i bylejakość”. Swój plan obmyślił rozumowo: ślub, stroje, orszak, a potem władza. Realizował go jednak z pasją fanatyka, z rewolwerem w ręku. Traktował Alę jak narzędzie idei, a nie jak ukochaną; gdy wyznała mu zdradę z Edkiem, odezwało się w nim uczucie, stracił panowanie nad sobą, szukał rewolweru i zginął od ciosów Edka. Uczucie, które zlekceważyła jego abstrakcja, stało się przyczyną klęski.
Punktacja: Wyjaśnienie dążenia Artura do przezwyciężenia chaosu i obojętności (walka z brakiem norm w domu, projekt ślubu) (1 pkt). Wyjaśnienie paradoksu „rozumem, ale zbyt namiętnie” – racjonalny program realizowany fanatycznie (spisek, rewolwer, idea władzy) (1 pkt). Wyjaśnienie, że zgubiło go uczucie do Ali zaniedbane na rzecz idei – wyznanie zdrady wyzwala rozpacz, w której szuka rewolweru i ginie z ręki Edka (1 pkt). 3 pkt.

Grupa B

1. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

2. (4 pkt) **1–B, 2–A, 3–D, 4–C** — po 1 pkt za parę

3. (3 pkt) **(1) skurczybyki; (2) piach; (3) pękł** — po 1 pkt za lukę

4. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Stomil uważa kulturę za ciężar, a Edka – za człowieka, który z natury jest tym, do czego artyści dochodzą z trudem: prostym i autentycznym. Traktuje go jak krajobraz do podziwiania i źródło egzotyki dla wyobraźni. To postawa naiwna: Stomil zachwyca się prostactwem, które w finale zamienia się w brutalną władzę nad nim samym.
Punktacja: Wyjaśnienie: Stomil widzi w Edku naturalność i autentyczność, którą on sam próbuje osiągnąć wysiłkiem i sztuką (Edek jako wzór człowieka wolnego od kultury, źródło egzotyki) (1 pkt). Ocena: np. estetyzowanie prostactwa i przemocy, ślepota na zagrożenie – Edek ostatecznie przejmuje władzę w domu (1 pkt). 2 pkt.

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Artur tłumaczy Ali, że konwencje (zasady, ceremoniały) chronią kobiety. Bez nich mężczyzna „wlecze kobietę na łóżko" bez słowa. Z konwencjami: mężczyzna musi rozmawiać (konwersacja — kobieta ocenia przeciwnika), zabiegać, czekać. Kobieta ma czas, może manewrować, wybierać, stworzyć atmosferę niepewności i tajemniczości. „Klęczałbym wtedy przed tobą, tu, na tej podłodze, z bukietem kwiatów w dłoni". Ale — paradoks — Artur nie może klęknąć, bo konwencji nie ma. Mówi: „Nie ma tych konwencji, o których mówiłem. Teraz widzisz, w jakim jesteś położeniu". Artur używa argumentów feministycznych, ale w służbie formalizmu.
Punktacja: Wskazanie, że konwencje (zasady, ceremoniały) chronią kobiety — bez nich mężczyzna może działać bez słowa, natomiast z nimi kobieta zyskuje czas, może oceniać, manewrować i wybierać (1 pkt); dostrzeżenie paradoksu: Artur wywodzi, że konwencje dają kobiecie przewagę, lecz zaraz stwierdza, że tych konwencji nie ma, co stawia Alę w niekorzystnym „położeniu" — używa argumentów feministycznych w służbie własnych celów (1 pkt).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mrożek kontroluje odbiór swojej sztuki. W pierwszym przykładzie zastrzega, że koszula Ali ma być nieprzezroczysta – nie chce, by reżyser zrobił z tej sceny tanią erotykę. W drugim żąda realizmu zabójstwa Artura: ciosy nie mogą wyglądać „teatralnie", bo przemoc Edka ma być dla widza wstrząsem, a nie kolejną groteskową sztuczką. W trzecim tango gra jeszcze po zapaleniu świateł na widowni – granica sceny znika, publiczność „tańczy" w rytmie Edka, a więc zakończenie dotyczy także jej świata.
Punktacja: Wyjaśnienie funkcji przykładu 1 – autor zapobiega erotyzującej interpretacji sceny (1 pkt); przykładu 2 – śmierć Artura ma zaszokować, nie wolno jej ograć jako teatralnej umowności (1 pkt); przykładu 3 – tango przenosi się na widownię, co wciąga widza w świat Edka i sugeruje, że jego władza nie kończy się na scenie (1 pkt). 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Notatka powinna: Edek: obcy, prymitywny, brutalny, ale skuteczny. Nie ma idei, zasad, wykształcenia. Ma siłę fizyczną i instynkt. Dlaczego nikt mu się nie sprzeciwia: Stomil ceni go za „autentyczność". Eleonora jest jego kochanką. Eugeniusz boi się. Artur ma ideę, ale nie ma siły. Porównanie z Arturem: Artur = słowo (teorie, przemowy, plany), Edek = czyn (jeden cios). Artur myśli, Edek działa. Artur szuka uzasadnień, Edek nie potrzebuje ich. Wniosek: w świecie bez wartości triumfuje ten, kto ma siłę fizyczną — bo nie ma norm, które mogłyby go zatrzymać. Edek to symbol totalitaryzmu: władza oparta na przemocy, bez idei. „Tango" ostrzega: chaos moralny otwiera drogę brutalnej sile.
Punktacja: 1 pkt — opis Edka (kim jest, jak się zachowuje, co reprezentuje) i wyjaśnienie, dlaczego nikt nie potrafi mu się przeciwstawić; 1 pkt — porównanie Edka z Arturem jako dwóch modeli działania; 1 pkt — wniosek o przesłaniu dramatu. Notatka: 100–150 słów.

Skala ocen (orientacyjna, 20 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–20 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/tango**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.